

'İki Vergi Bir Gemiye Batırır'

Çok genel bir tanımlama ile Türkiye'de yapılan mal teslimleri, yanı sıra yararlanılan hizmetler ile mal veya hizmet ithalatı katma değer vergisinin (KDV) konusunu oluşturur. Bu konudaki işlemler Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde tek tek sayılır. Bunların hepsi bir mal teslimi ya da hizmet ifasına dayanır. Bu bilgiler önemli çünkü ortada ciddi bir soru var...

Soru şu: Vergi üzerinden vergi alınabilir mi?.. Bu soruyu görenler sanırım bunun mümkün olmayacağı fikrindedir. Çünkü "vergi üzerinden vergi alınması" mantık dışıdır. Ancak ne yazık ki durum bu kadar basit

değil. Görüyoruz ki, bazı vergiler üzerinden bile katma değer vergisi hesaplanıyor. Üstelik Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 24. maddesinin (b) bendinde yer alan "vergi" ifadesine dayanılarak yapılan bu yanlış hesaplama yöntemi, en baştan beri uygulanıyor.

'İnsan sevgiyle, devlet vergiyle ayakta durur'

Vergi İdaresi'nin yurttaşlara verginin önemini anlatmak istediğinde dillendirdiği

özlü sözlerden biri de üst ara başlıkta okuduğunuz gibi. Ancak bu kez durum sanki biraz abartılmış! Nasıl mı? Örneğimize bakalım ve "devletin ayakta kalmak için" seçtiği yöntemi sorgulayalım...

Söz ettiğimiz yanlış hesaplamanın en yaygın örneğini özel tüketim vergisine (ÖTV) tabi ürünlerde yaşıyoruz. ÖTV, KDV'nin matrahına dahil kabul ediliyor ve bu nedenle ürün bedeli üzerinden önce ÖTV hesaplanıyor, daha sonra ÖTV dahil bedel üzerinden de KDV hesaplanıyor. Yani tüketiciler, ÖTV üzerinden ayrıca KDV ödemiş oluyor.

Vergisi arabadan fazla demiştik!

Araç Fabrika Çıkış Fiyatı	100.000
ÖTV (%90)	90.000
Toplam Bedel	190.000
KDV (%18)	34.200
ÖTV Üzerinden Ödenen KDV	16.200

Şimdi, motor silindir hacmi 1.800 cm³ olan bir otomobili örnek alarak ÖTV üzerinden ödenen KDV'yi gözler önüne serelim.

İşte bu örnekteki 16

bin 200 lira bütünüyle "vergi üzerinden ödenen vergidir".

Uygulamanın sebebi, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "matraha dahil unsurlar" başlıklı 24. maddesinin (b) bendindeki hükmünde şöyle yazıyor:

"b) Ambalaj giderleri, sigorta, komisyon ve benzeri gider karşılıkları ile 'vergi', resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurlar."

Söz konusu hükmün "Anayasaya aykırılığı" iddiasıyla, İstanbul 2. Vergi Mahkemesi, konuyu Anayasa Mahkemesi'ne taşıdı. 16 Ocak tarihli oturumunda esastan görüşülmeye başlandı, ancak henüz karar verilmedi.

Eskiler "iki kaptan bir gemiyi batırır" demiş. Eğer Anayasa Mahkemesi şimdi bu iki vergiye, daha doğrusu verginin vergisine dur demezse mükellefin gemisi büyük bir darbe alacak. Yargı bağımsızlığı ve güçler ayrılığı ilkelerinin son derece şiddetli tartışıldığı bu günlerde verilecek objektif yargı kararlarına her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. İzlemedeyiz!

SOSYAL GÜVENLİK 'Kıdem tazminatı' nasıl hesaplanır?

Bilindiği gibi kıdem tazminatı, belirli süre çalıştıktan sonra işten ayrılan işçiye görev süresine bağlı olarak verilen paradır. Özellikle çalışan okurlarımdan sıklıkla gelen "nasıl hesaplanır" sorusundan anlıyorum ki, konu önemseniyor ancak kafalar biraz karışık.

Açalım... Kıdem tazminatı ödemesi; çalışanların brüt ücretleri üzerinden, aynı-nakdi para ve parayla ölçülen tüm hak edişleri dikkate alınarak hesaplanır. 1475 sayılı İş Kanunu, ödenecek kıdem tazminatının bir yıllık miktarını en yüksek devlet memuruna, yani Başbakanlık Müsteşarı'na ödenen

bir yıllık emeklilik ikramiyesi tutarı ile sınırlandırır.

Evdeki hesap, çarşıya uymalı!

Buna göre; 1 Ocak 2014 ile 31 Aralık 2014 arasında geçerli olmak üzere; aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayı "0,076998" olarak belirlenmiştir. Yine; memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı "1,205274", iş gücü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık

tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise "0,024416" dir. "3 bin 438 lira 22 kuruş" ise, ilgili tarihler

arası işçilere ödenecek kıdem tazminatı tavanıdır. İşverenler tavan tutarın üzerindeki kısım için kıdem tazminatı ödenmeye zorlanamaz. Ancak işverenin tavan tutarın üzerinde ödeme yapmak istemesi halinde ise, tavanı aşan kısmın prim gibi telakki edilerek vergilendirilmesi ve sigorta primine tabi tutulması gerekir.

SORU- CEVAP

Yetim aylığı alma şartı

Dul olan devlet memuru ablam üç ay önce emekli oldu. Bağ-Kur emeklisi babamız ise 2012 Ağustos ayında vefat etmişti. Ablam ve henüz evlenmemiş kız kardeşime babamdan maaş bağlanır mı? Neriman Olgun

Kız çocukları çalışırlarsa babalarından aylık alamaz. Bunun istisnası baba Emekli Sandığı emeklisiyken, kız çocuğu SGK'li çalışırsa merhum anne-babasından aylık alabilir. Bunun gerekçesi 1 Ekim 2008 öncesinde Emekli Sandığı Kanunu'nda bu sandığa tabi çalışan kız çocuğuna aylık bağlanmayacağına düzenlenmiş olmasıdır. İlgili tarihten önce çalışanların kazanılmış hakları ise bakidir. Özetle, sizin durumunuzda, emekli devlet memuru yetim kız çocuğuna ya da çalışan kız çocuğuna müteveffa Bağ-Kur emeklisi babadan yetim aylığı bağlanmaz.

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.